

Παράγοντες που επηρεάζουν τη συμμετοχή των μαθητριών Γυμνασίου και Λυκείου στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής

[Factors that influence female high school and junior high school students' participation in physical education classes]

Αλεξάνδρα **Σπέγγα**, Ειρήνη **Καμπερίδου**, Νικόλαος **Πατσαντάρας**
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (ΣΕΦΑΑ)
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)

Η Φυσική Αγωγή (ΦΑ) στο σχολείο προσφέρει μία εξαιρετική ευκαιρία για την εκμάθηση και εξάσκηση δεξιοτήτων που προάγουν την υγεία (σωματική, ψυχική/πνευματική και κοινωνική) και ενισχύουν τη διάθεση για διά βίου άσκηση. Ωστόσο, πολυάριθμες έρευνες έχουν δείξει ότι η συμμετοχή των μαθητριών στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής (ΦΑ) μειώνεται σημαντικά κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο Γυμνάσιο και το Λύκειο. Η παρούσα μελέτη—ως επιμέρους τμήμα μιας εν εξελίξει εμπειρικής έρευνας—βασίζεται στη βιβλιογραφική ανασκόπηση σύγχρονων ερευνών και έχει σκοπό να εντοπίσει και να αναδείξει τους παράγοντες εκείνους που περιορίζουν ή ακόμη και αναστέλλουν τη συμμετοχή των μαθητριών Γυμνασίου και Λυκείου στο μάθημα της ΦΑ. Η διερευνητική αυτή προσπάθεια στο τελικό της στάδιο, χρησιμοποιώντας ως εργαλείο τη θεωρία περί *Κοινωνικού Φύλου* (Kamberidou, 2007) στοχεύει και σε μια ταξινόμηση και αξιολογική ιεράρχηση των παραγόντων αυτών. Ερευνητικά δεδομένα επισημαίνουν ότι οι παράγοντες που οδηγούν σ' αυτή τη μειωμένη συμμετοχή μπορεί να είναι ενδοπροσωπικοί, (αντιλήψεις και συναισθήματα), διαπροσωπικοί (οικογένεια και φίλοι) και τέλος, περιβαλλοντικοί (καθηγητής, -τρια ΦΑ, εγκαταστάσεις και αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών). Επιπρόσθετα τονίζεται ότι η περίοδος της εφηβείας (10-18 ετών) αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για τη συμμετοχή στη ΦΑ. Η εφηβεία μεταξύ άλλων συνοδεύεται από μεταβολές σε όλα τα λειτουργικά συστήματα του οργανισμού και είναι μία περίοδος κατασκευής και εδραίωσης της ταυτότητας του ατόμου, δηλαδή της συγκρότησης και κατανόησης του εαυτού σε σχέση με την κοινωνία. Σε αυτή την προοπτική υπογραμμίζεται ότι ο αθλητισμός και η ΦΑ αποτελούν ένα σημαντικό και ταυτόχρονα δυναμικό χώρο κατασκευής ταυτοτήτων κατά την εφηβεία. Ωστόσο όπως προκύπτει από πολλά ερευνητικά δεδομένα οι μαθήτριες, κατά την αναζήτηση και κατασκευή της ταυτότητάς τους, αντιμετωπίζουν πολλές φορές προβλήματα και ενδο-συγκρούσεις που προκύπτουν συνήθως από την αντίθεση μεταξύ κυρίαρχων πολιτισμικά στερεοτύπων περί θηλυκότητας και του είδους των κινητικών/αθλητικών δραστηριοτήτων, στις οποίες πρέπει τα κορίτσια να συμμετέχουν. Στις προοπτικές πολλών σχετικών με το ζήτημα αυτό μελετών, υπερ-τονίζεται ότι ένα ανδροκεντρικά δομημένο μοντέλο ΦΑ εμφανίζεται ως ανασταλτικός παράγοντας αναφορικά με τη συμμετοχή των κοριτσιών στο εν λόγω εκπαιδευτικό αντικείμενο. Όπως διαπιστώσαμε κατά την διερευνητική μας αναζήτηση, στην Ελλάδα, δεν υπάρχουν αρκετές έρευνες πάνω στο θέμα αυτό. Καθίσταται λοιπόν αναγκαία η διεξαγωγή ερευνών στα ελληνικά σχολεία, ώστε να εντοπιστούν τα ποσοστά συμμετοχής των μαθητριών και να αναγνωριστούν και να αξιολογηθούν οι παράγοντες που οδηγούν στη μειωμένη συμμετοχή τους. Με βάση τη μελέτη μας αυτή θεωρούμε ότι μόνο έτσι θα μπορέσουν να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν οι απαραίτητες παρεμβάσεις που θα αυξήσουν τη συμμετοχή των μαθητριών στη ΦΑ, προκειμένου να αποκομίσουν όλα τα οφέλη που απορρέουν από την πλήρη συμμετοχή στο μάθημα αυτό.

Βιβλιογραφικές πηγές

- Cragg, S., Costas-Bradstreet, C., Arkell, J. & Lofstrom, K. (2016). Policy and program considerations for increasing sport participation among members of under-represented groups in Canada: A Literature Review. Final Report Nov. 14, 2017 presented to the Sport, Physical Activity and Recreation Committee (SPARK). Interprovincial Sport and Recreation Council, Ottawa, Ontario (accessed 30/3/2017).
- Walseth, K., Aartun, I., & Engelsrud, G. (2015). Girls' bodily activities in physical education how current fitness and sport discourses influence girls' identity construction. *Sport, Education and Society*, 1-18.
- Καμπερίδου, Ειρήνη (2012). *Κοινωνικό Φύλο, Κοινωνικό Κεφάλαιο, Πολυπολιτισμικότητα και Αθλητισμός*. Εκδόσεις Τελέθριο, Α. Πιπέρης & ΣΙΑ ΕΕ.
- Μπερτάκη, Χ., Μιχαλοπούλου, Μ., Αργυροπούλου Ε. & Μπιτζίδου, Χ. (2007). Φυσική Δραστηριότητα Μαθητών και Μαθητριών Λυκείου στην Ελλάδα. Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό, τόμος 5 (3), 386 – 395.